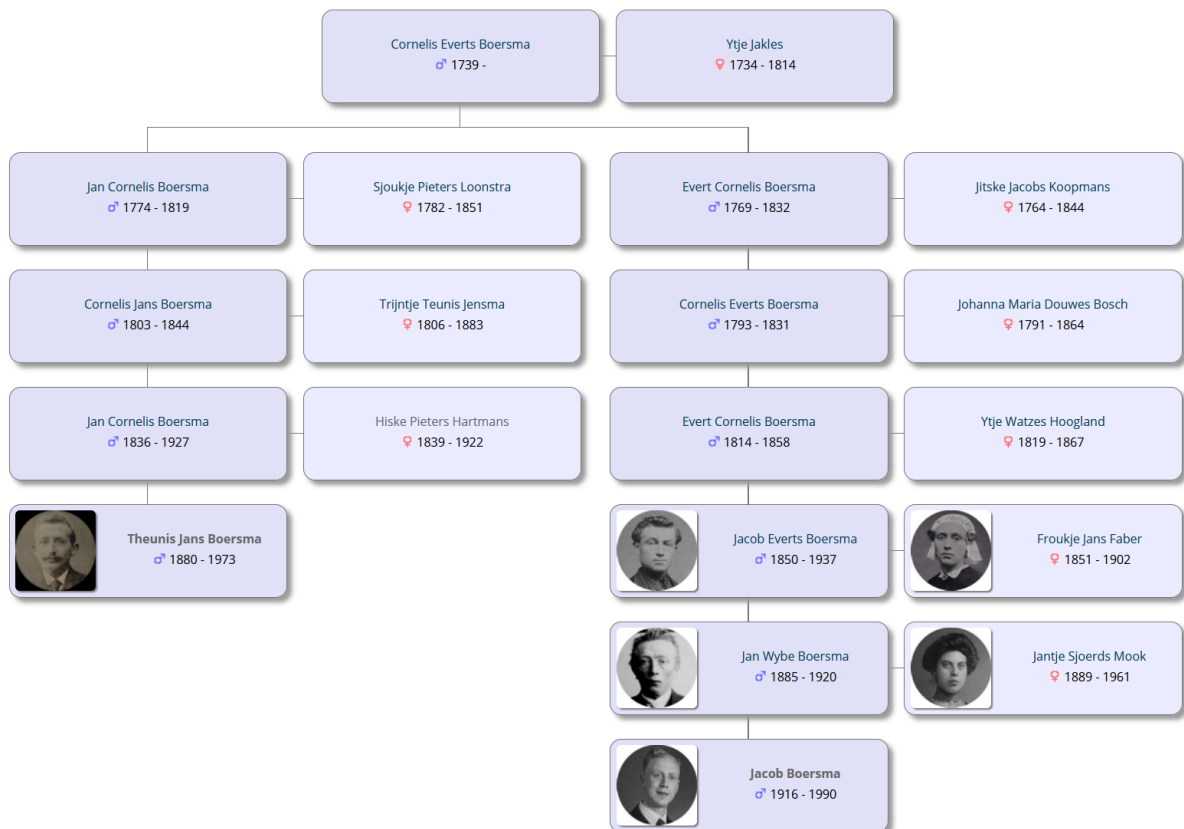

Verwantschap tussen

Theunis Jans Boersma
(omke Theunis)

en

Jacob Boersma

Petronella Fonds Blije

Toen Petronella Boersma in 1904 op 26-jarige leeftijd overleed aan tuberculose was dit voor haar broer Theunis een groot verdriet. Zij stierf aan de longaandoening waaraan velen in het begin van de vorige eeuw zijn bezweken.

Haar dood maakte een diepe indruk op haar twee jaar jongere broer Theunis Jans Boersma. Hij werd een vrijgevochten man; antimilitaristisch, antiroker, drankbestrijder, vegetariër en vrijgezel. Hij zat rond 1917 zelfs gevangen vanwege dienstplichtweigering en hij sloot zich aan bij de christensocialisten en colporteerde voor radicale blaadjes.

In de loop van de jaren twintig werd hij wat rustiger en legde zich verdienstelijk toe op het sporten. Zijn zus vergat hij niet: in 1928 richtte hij in haar naam de Stichting Petronella Fonds op. Door de rente op de huurpenningen van de stukjes land die hij bezat, kwam jaarlijks geld vrij. Lijders van de gevreesde ziekte konden een beroep doen op Omke Theunis, zoals hij genoemd werd. Met de bijdragen konden ze zorg betalen of vervoer naar instellingen zoals het bekende Beatrixoord. "Het waren er aardig wat in Blije", weet huidig penningmeester van de stichting Cees Burgler.

Toen de ziekte afnam verbreedde Omke Theunis de statuten. Dit gebeurde bij de rechtbank in 1956. Mensen met andere ziekten konden ook een beroep doen op zijn fondsen.

Omke Theunis stierf in 1973. Zijn nalatenschap bleef. Zijn stukken land van 1 en 1,5 hectare worden nog steeds verhuurd aan schapenhouders. Door de rente op de inkomsten heeft de stichting jaarlijks - afhankelijk van de rentestand € 1.500,- tot € 2.000,- aan het dorp te vergeven.

Sinds een jaar of tien behoren hier ook maatschappelijke organisaties toe. "Het bestuur zag wel in dat zorgkosten voor rekening van de collectieve voorzieningen kwamen."

De stichting Petronella trok bijvoorbeeld de beurs voor de nieuwe multifunktionele accommodatie (MFA Fjeldsicht) in het dorp dat met flinke financieringsproblemen kampte.

Niet alleen leenden ze het dorp € 40.000,- ook gebruikten ze de gehele opbrengst van de verkoop van hun Groene Kruisgebouw om de rekeningen van het dorpscentrum te betalen. Dat was een bedrag van € 67.500,-. Ook dat gebouw kocht Petronella indertijd toen de huisartsenposten dreigden te verdwijnen in Blije.

Het Groene Kruis werd opgeheven, terwijl in het pand huisartsen van Ferwert en Holwerd hier hun spreekuur hielden. Met hulp van de dorpingen werd het pand aangekocht, waardoor de huisartsen konden blijven. Afspraak was dat bij verkoop de opbrengst van het gebouw terugvalt aan Petronella. Dit bleek een goede keus. Met de opbrengst konden Petronella en Omke Theunis Blije opnieuw helpen.

12 juni 1948
Uit het Friesch Dagblad

Wandelend door Friesland

Originele ontvangst in IJlst - Aan uitvallen wordt niet gedacht „Omke Theunis” uit Blije is 68 jaar en de oudste Friese deelnemer aan de wandeltocht door onze provincie. Een man van weinig woorden. Waarschijnlijk heeft hij er zelfs bezwaar tegen om via de krant aan het publiek te worden voorgesteld. Wij zouden het ook niet gedaan hebben, wanneer deze Omke Theunis de elfstedentocht al niet tienmaal had afgelegd: tweemaal per schaats, vijf maal per fiets en drie maal te voet. Omke Theunis voelde er niet voor ons zijn indrukken van de tocht te geven. Het geeft niet. We vinden hem een flinke kerel, dat moet gezegd. Omke Theunis vervolgt zijn weg. Langs 's Heren wegen.

9 augustus 1950
Uit de Leeuwarder Courant

Tussen Flie en Lauwers Omkes klompkes giene al 2000 kilometer mei

Theunis Boersma wer thus yn Blije

Theunis Boersma, meastentiids omke Theunis neamd, is wer yn Blije. Hwer't de âld man - hy is sawntich jier - hinne west hat? Hy hat meiroun yn de „Vierdaagse”.

De wike foar dizze tocht hie hy 130 kilometer roun om stimpels by de gemeentehuzen fan Fryslân op to heljen; doe is er op 'e fyts fan Blije nei it Oranjewâld riden en de oare deis yn ien stik troch nei Arnhem. Dêr hat er sliëpt.

Omke wie op tiid by de start yn syn „wandeltenuê”. Hy hie de klompkes oan, de âld keep oer de earm en heite stôk yn 'e hân. Omdat ûs tippelder al sawntich jier wie, mocht er deis mar tritich kilometer rinne. Dat stiek omke Theunis, en dêrom hat er der op eigen manneboet yn de fjouwer dagen noch 45 kilometer by dien en dus meielkoar noch fiif kilometer meer ôflein as de fjirtich kilometer-groep.

Omke Theunis fortelde: „Ik krige de twadde deis al blommen en meiinoar ha ik wol in pipegael fol krige”. „Wiene jo ek wurch?” „Wol né, ik rin altiten stadich troch, sûnder rêsten. Brûk ik underweis hwat, dan giet dat steande wei. Meastentiids rin ik allinnich, hwant myn stap past net by dy fan oaren”.

Op 'e fyts is omke wer nei Blije rekke, troch de Achterhoek, Oerisel, Drente en Fryslân en ûnderweis hat er by bikenden en by t.b.c.-pasjinten yn Hellendoarn, Assen en Appelsgea oan west.

Dit wie omke Theunis syn earste marse net! Fan 1946 ôf hat er alle Alve-steddetochten roun (op klompen) en fan 't jier de krûdkoeke fortsjinne. Fiif kear hat er op Pinkstermandagen de Alvesteddetocht op 'e fyts ôflein en yn 1917 en 1929 die hy it op redens. Hwa docht 't him nei?

Blije is dan ek wol greatsk op dizze taeije tippelde, fytser en reedrider. En omke Theunis is greatsk op syn klompkes, dy't him nei syn sizzen it rinnen maklik meitsje. „Ik haw op dizze klompkes sa'n twa tûzen kilometer ôfboksele“. seit er. „Se wurde lykwols minder en as se net mear oplape wurde kinne, dan stjûr ik se nei it Streekmuseum yn Dokkum“.

26 juli 1951
Uit de Friese Koerier

„OMKE TEUNIS“ UIT BLIJJA IS VOL MOED.

„Ik ha yn'e Koerier lêzen, dat Jo my foar in Kooistra hâlden, mar ik hjit Omke Teunis.“ Natuerlik haastten we ons deze vergissing te herstellen. Omke voelde zich reuze best, al is hij al 71. Hij zal dit jaar zijn gouden kruis halen. Ja, hij is een kranige tippelaar. Tweemaal liep hij reeds de monster tocht Amsterdam - Leeuwarden en vele andere grote marsen. Altijd in zijn zwarte pak en op klompen. In Wijchen praatten we nog even met hem, terwijl het publiek hem luide toejuichte. „Ik gean nou efkes in besûk bringe oan goekunde hjir yn'e stêd.“ Even een kopje koffie halen. Een uurtje later zagen we hem verderop weer tippelen. Zijn eerste bloemenhulde had hij reeds te pakken. Een pracht bos gladiolen.

28 mei 1952
Uit de Leeuwarder Courant

„Omke Theunis“ kwam lopende thuis

„Omke Theunis,“ de 72-jarige en oudste Friese deelnemer aan de elfsteden-wandeltocht, kwam Zaterdagavond wandelend in Blija terug van zijn zevende tocht. Hij heeft in één week, behalve het traject van de elfstedentocht, nog 55 km. extra gelopen; Zondag 18 Mei van Blija naar Leeuwarden; niet gevaren maar gelopen van Osingahuizen naar Spannenburg en Zaterdag natuerlik te voet in één stuk door terug van Leeuwarden naar Blija. Omke Theunis zegt: „Ik bin niks wurch, omdat ik sokke noflike nije klompen ha.“ In Bolsward had hij tijd om logies te bestellen, teneinde Pinkster-Maandag aan de elfstedentocht per rijwiel te kunnen deelnemen. Hij denkt dan van hetzelfde fietszadel, waarop hij voor 40 jaar zijn eerste elfsteden-fietstocht deed, gebruik te maken. Natuerlik staat ook nog de Vierdaagse 1952 op het programma.

4 juni 1952
Uit de Friese Koerier

TWEE STÂNFRIEZEN

BOLSWARD. Aan de „Acht van Bolsward“ voor wandelaars namen o.a. deel de 72-jarige, in geheel Nederland bekende tippelaar „Omke Teunis“ van Blija en de 66-jarige Germ van Rammen van St. Jacob. De halve storm speelde de veteranen parten. Om 6 uur bij de tussencontrôle in Bolsward aangekomen, adviseerde het bestuur er mee uit te scheiden, maar als koppige Friezen wilden ze hier niets van weten en zetten door. Omke Teunis arriveerde 's nachts om 3 uur welgemoed weer in Bolsward. Van Rammen was om 2 uur al binnen, maar ja, die is tenslotte ook zes jaar jonger. Volkomen uitgerust en fris fietste Omke Dinsdag weer terug naar Blija. Hoewel de contrôle om 11 uur 's avonds sloot, kregen de twee oudjes toch hun insigne.

24 juli 1952
Uit de Friese Koerier

De Vierdaagse Afstandsmarsen Vierdaagse-legioen veroverde Wijchen

Temperatuur daalt, stemming stijgt

(Van onze speciale verslaggever)

NIJMEGEN, Woensdagavond - Het was vanochtend behoorlijk fris, toen de eerste tippelaars bij het zonnegloren de pas erin zetten. Een kille damp steeg op boven de velden in het land van Maas en Waal, waardoor het parcours van de tweede dag zou lopen. Niettemin was de stemming opperbest. We durven zelfs zeggen, dat naar mate het kouder werd, de stemming toch steeg. Het is een mooie dag geweest vol zang en plezier, terwijl ook de blaren met gulle hand werden rondgedeeld. Niettemin was het aantal uitvallers gering. 89 man hebben zich vanochtend niet aangemeld, terwijl onderweg een aantal van 47 het bijltje erbij neerlegde. Alles bij elkaar is het legioen van over de tienduizend, zoals we enige dagen geleden met trots schreven, gedund tot 9644 wandelaars.

Driewerf hulde voor Omke Teunis

OMKE THEUNIS OP PAD

bij Wijchen troffen we de 72-jarige Omke Theunis uit Blija, die voor de 5de maal de Vierdaagse op klompen meeloopt

In de loop van de morgen zagen we plotseling Omke Theunis uit Blija van achter een militaire groep opduiken. Lustig klepperden zijn klompkes op het asfalt. Toen de fotograaf de 72-jarige had geknipt, zijn we een praatje met onze bejaarde wandelvriend gaan maken. Vanuit de verte wuifde hij ons al toe met een bouquetje gladiolen.

„Ja, zo vertelde hij in het Fries, „ik heb mijn eerste bloemen al te pakken. Die krijg ik ieder jaar op de tweede dag als ik door Wijchen kom. Daar woont namelijk een familie Kempenaar, die boerderijen bezit in Blija. Ik vind het een erg aardig idee, maar de laatste dag wordt het me soms wel wat al te bar. Dan begint het al vroeg, na de eerste kilometers. En dan moet ik de hele dag met grote bossen bloemen zeulen. Ik geef ze dan meestal maar aan andere tippelaars die niets hebben gekregen.”

- En hoe vond u de wandeling vandaag. Omke Theunis?

„Och, het gaat allemaal heel best. Ik loop heel rustig mijn afstand en neem onderweg het gemak ervan. Zo ben ik gistermorgen in Valwijk onder de marsen naar een barbier geweest, om me te laten scheren. Daar knap je lekker van op. Verder drink ik hier en daar een kopje koffie en loop in mijn eentje de route uit.”

Wie mocht denken, dat Omke des avonds met de laatsten komt binnensukkelen, heeft zich wel lelijk vergist. Vanmiddag was hij al om twee uur aan de finish. En dan te bedenken, dat de snelsten, onder wie Geert Boonstra met zijn lange benen, om ongeveer half één binnenkomen.

Voor Omke Theunis is de Vierdaagse eigenlijk maar een peulschilletje. „Mijn zwaarste en mooiste tocht is en blijft de Elfstedentocht, die ik elk jaar meeloop.” De Vierdaagse vindt hij meer geschikt voor de jeugd, vanwege de drukte en de gezelligheid. „Ik houd meer van het Friese landschap met zijn vlakke weiden met het zwartbonte vee.”

Het merkwaardige is dat Omke pas met de wandelsport is begonnen, toen hij al lang de zestig was gepasseerd. Op de Elfstedentocht hoorde hij de Vierdaagse noemen, met het gevolg, dat hij nu op 72-jarige leeftijd voor de zesde maal achterelkaar naar Nijmegen toog.

„Gaat u 's avonds vroeg naar bed?” vroegen we enigszins onbescheiden. „Tien uur. Maar niet, omdat ik zo moe ben. Nee, dat is mijn gewone tijd om naar bed te gaan. De Vierdaagse loop ik met gemak”.

Dat dit geen grootspraak is - daar is Omke trouwens ook de man niet naar - kunnen we met een voorbeeld van zijn vitaliteit bewijzen. Maandagavond is Omke Theunis op de fiets in Nijmegen aangekomen. Tweehonderd kilometer op één dag fietsen is voorwaar geen kleinigheid op die leeftijd. En dan nog wel op de dag voor de Vierdaagse. En Zaterdag gaat de stoere Fries op zijn karretje naar Blija terug.

„Vanavond ga ik even op de fiets naar familie in Arnhem”, merkte hij terloops op. „Dat kan nu mooi even, want zo vaak kom ik niet uit het Noorden.”

Goed zo Omke Theunis, U bent nog een van die echte stoere Friezen!

Henk Visser en Jos Kipping. beiden Gymnasiasten uit Nijmegen, resp. 14 en 13 jaar, zijn er heel wat jonger bij. Beiden lopen voor het eerst, en wel de route van 30 per dag. Het zullen ongetwijfeld wel mee de jongste deelnemers zijn.

Stierenmelk, de geliefde drank.

„Bull-milk” is momenteel dé drank van de dag. Afkomstig van de Luxemburgse troepen, heeft deze drank in een ommezien de ronde gedaan en wordt door de militairen hoog geprezen. Vooral de Engelsen schijnen er dol op te zijn.

Mocht u het ook eens willen proberen, dan kunnen wij u tot ons genoegen het recept vertellen, dat wij van deskundige zijde vernamen. De Luxemburgers, die alles in het groot doen, gaven het volgende op: Men neme 100 liter melk, klutse daar 10 eieren door en voege tenslotte al roerende 10 liter cognac toe. Het resultaat is verbluffend. Wij hebben het met eigen ogen ge....proefd.

„Wat nu, Detje?”

We meenden Detje de klompentippelaar uit Afferden te zien aankomen. Maar de daarbij behorende paraplu met humoristische opschriften, waarvan wij vorig jaar verhaalden, ontbrak vandaag. Toch was het Detje in eigen persoon.

- Wat nu, Detje; zonder paraplu? „Ach ja. dat is toch zo'n strop. Gisteravond is-ie kapot gegaan. Wat ben ik nu? Wat is Detje zonder paraplu? U weet van vorig jaar, dat ik vrij man ben en nog eens een vrouw van de Vierdaagse naar Afferden hoop te brengen. Dat

wordt dit jaar niets. Wie kijkt er nu naar mij, als ik geen paraplu bij me heb. Dat was juist mijn blikvanger."

Detje heeft al heel wat afgetippeld. Acht honderd acht en zeventig medailles moet hij in een kast hebben hangen. Iedere Zondag is hij praktisch weg om ergens in het Zuiden wandeltochten mee te lopen. Maar 'n vrouw heeft hij nog nooit kunnen vinden, bekende hij volmondig. We zullen hem eens bij de heer Dijkstra uit Leeuwarden in de leer sturen, die - zoals we reeds schreven - zijn a.s. ook al lopende leerde kennen.

Wijchen, gulle gastvrouw.

Het was weer best in Wijchen. Vooral op het kasteel-raadhuis hebben we genoten toen, na de officiële ontvangst van pers en genodigden door B. en W. van Wijchen de waardering werd geuit in het offeren van allerlei delicatessen.

De duizenden wandelaars, die Wijchen eigenlijk verrasten door hun vervroegde binnenkomst, werden niet minder gul onthaald. Overal stonden de verzorgingswagens met alle soorten dranken (behalve alcohol) en versnaperingen. We zagen mensen van Boldoot, die heerlijk frisse Eau-de-Cologne spoten, wagens van T.E.O., Hero, Van Houten en andere schonken limonades of chocolademelk. Bata repareerde de schoenzolen, en zo kunnen we nog een hele waslijst opnoemen, hetgeen u maar zou vervelen.

De Friezen.

Zo langs de route hebben we voortdurend geneusd of we niet een stelletje Friese deelnemers konden ontdekken. Hoewel de meesten geen vlaggetjes of een dergelijk herkenningsteken droegen, slaagden we er toch in een aantal provinciegenoten te ontmoeten.

Vandaag ontdekten we al vroeg de afd. Friesland van de Nationale Reserve. In totaal elf man liepen de marsen mee. Het bleken allen zgn. „Klaykers" te zijn, afkomstig van Birdaard e.d. „Vertelt u uw lezers maar, dat het moreel buitengewoon is", sprak de commandant. „De eerste dag wat last van de warmte, vanochtend eerst last van de koude dampen, maar nu voelen we ons weer kiplekker".

Even later stapte Infanterist Felix Douma uit Heerenveen voorbij en ook Gerrit Piso, zijn plaatsgenoot, dook weldra op aan de horizon met een detachement van de Kon. Marechaussee. Witte helm op, stevige pas, keurig en correct. Goed zo!

Aan het hoofd van een groep LSK-mannen marcheerde Sgt K. uit Wolvega. En dan komen de heren J. Brouwer en F. Wijma uit Huizum, die beide voor de eerste maal lopen. „Het gaat prima", meenden zij eenstemmig.

Geert Boonstra was al vroeg binnen, „Ik hoop, dat jij morgen iets van mij in de krant, schrijft," zei hij, terwijl we omhoog keken om zijn aangezicht te aanschouwen. „Ik heb tenminste thuis en tegen mijn meisje gezegd: Als je wilt weten, wat er in Nijmegen gebeurd is, moet je de Koerier lezen. Ik ben blij dat de Koerier weer een verslaggever heeft gestuurd, dan hoef ik tenminste geen uitvoerige brieven te schrijven, want daar heb ik absoluut geen tijd voor." Wat we dan hierbij doen. Zo zijn we dus gedegradeerd van Koerier tot koerier.

Morgen gaan we de zgn. „drie provinciën-tocht" maken door Gelderland, Brabant en Limburg. De derde en zwaarste étape. Maar, als troost, weet elke tippelaar: Wie de derde dag haalt, haalt ook de laatste.

Tot morgen, vanuit Molenhoek. Groesbeek.

A. K. A.

23 mei 1953
Uit de Friese Koerier

Wandelend langs de elf steden

Omke Teunis, in zwart pak en op klompen, loopt om

(Van onze verslaggeefster).

LANGS de zonnige weg in de buurt van Oudebildtzijl lopen meisjes en jongens, mannen en vrouwen in het sportieve tenue en met die speciale pas, die de lange-afstands-wandelaren kenmerkt.

Maar daar loopt ook een klein, slank mannetje in een zwart pak en ondanks het warme weer, met een zwart wollen trui.

Dat is Omke Teunis, 73 jaar, uit Blija. Hij is Vrijdagmorgen, met de andere 110 deelnemers aan de 11-steden-wandeltocht, al vroeg uit Franeker vertrokken, voor de vóórlaatste, maar ook de moeilijkste etappe: Franeker-Dokkum.

Zijn rechterklomp is gebarsten, doordat er een koe op is gaan staan en daarom heeft hij er een ijzerdraadje omheen gebonden. Op zijn vorige stel klompen heeft hij 2000 km afgelegd (Omke Tennis heeft al 5 keer de vierdaagse en 8 keer de elfstedentocht meegelopen), maar deze zullen dat record wel niet verbeteren.

In zijn linkerhand draagt Omke Teunis een stok, niet om steun aan te hebben „maar ik ben een klein kereltsje en der kunnen eens kwaai honden zijn” en een paar klompsokken, voor als de klompen het begeven. En omdat het „blauwe week” is draagt Omke zijn blauw deelnemerslint niet in de zak, zoals andere jaren, maar hij laat het demonstratief van zijn stok wapperen. Omke is vurig lid van de N.V.

„Ze hadden de route eigenlijk over Marrum moeten leggen” vindt hij, want daar is een tehuis voor ouden van dagen en die vinden het altijd zo'n feest om de tippelaars langs te zien komen.

De route van de andere 110 gaat niet over Marrum, maar die van Omke Teunis wel, die gaat daar speciaal langs voor de ouden van dagen, want bij al zijn voorrechten vindt hij dat hij ook verplichtingen heeft.

Veel blaren

In het café een eind verder zit al een heel aantal tippelaars uit te rusten en hun vermoeide voeten te koesteren. Er zijn dit jaar natuurlijk veel blaren, maar de meeste deelnemers hebben ook last gehad van de zon. Overigens zijn er tot dusver geen uitvallers. Als er weer een deelnemer binnenkomt gaat er een gejuich op: „Ha, die Piet!” en Piet installeert zich op twee stoelen met een broodje en een glas ranja.

Annie Jansen uit Haren (Gron.) en Piet Verreck uit den Haag zijn er nog niet, maar die schieten ook niet zo heel hard op, want zij hebben erg veel tijd nodig voor elkaar. Annie loopt voor de eerste keer mee en is meteen tegen Piet aan „gelopen” en nu wandelen zij samen, dicht met de armen omstrengeld, de 11 Friese steden langs en misschien nog wel verder.

Ook op klompen

Het grootste aantal deelnemers is afkomstig uit Holland, maar de belangstelling van Friese zijde voor de elfstedentocht neemt toe. Eén van de Friezen, de heer Galama uit Harlingen loopt ook op klompen. Wel zo gemakkelijk als je het gewend bent.

Zo vertrekken zij de één na de ander uit het café. Sommigen in groepjes, begeleid door een mondharmonica-speler, anderen met zijn tweeën of drieën, maar hier en daar loopt ook een eenling. Er zijn ook jongens bij van 13, 14 en 15 jaar en oude dames van boven

de 65; gekleed in witte blousjes of rode, met korte broeken of in uniform allemaal strevend naar het doel van de dag: Dokkum.

Zaterdag nog van Dokkum naar Leeuwarden, dat is maar 25 km, maar die laatste loodjes!

30 juli 1954
Uit Het Vrije Volk

Vierdaagselopers zwaarbeproefd

De Binnenweg over de St. Maartensberg tussen de Plasmolen en Groesbeek is op de derde marsdag op vaak sappige wijze verwenst door 55-ers, 60-ers en 40-ers. Een dikke modderbrij maakte elke stap tot een bezoeking, die de zang van de wandelaars deed verstommen.

Het werd een krachtproef voor de vele toch al onwillige spieren, maar daar wisten de mensen op de medische hulpposten wel weg mee. Zij kneedden tippelaars, die stijf als een plank onder hun handen kwamen, dat het een lieve lust was en zowaar, de veerkracht keerde terug en voorwaarts ging het weer.

Slechts 65 slaagden er niet in, op eigen benen de finish te bereiken. De 9903 die wel zo ver kwamen, hadden het echter lang niet gemakkelijk. De derde dag is nu eenmaal altijd de zwaarste en het weer, dat vooral in de ochtenduren koel en nogal regenachtig was, droeg er niet toe bij, de zorgen van de Vierdaagse-lopers te verlichten. Twee uur later dan gewoonlijk, om kwart over zeven Donderdagavond, sukkelden de hekkesluiters Nijmegen binnen.

De 74-jarige Omke Theunis uit Blija had toen al lang en breed zijn kilometers erop zitten. Omke was al 66 jaar, toen hij voor het eerst aan de wandelmars deelnam Het beviel de krasse baas zo goed, dat hij nu maar even de 230 Kilometer van zijn woonplaats naar Nijmegen was komen fietsen om de Vierdaagse te doen. Zijn trouwe metgezel is de 68-jarige heer C. Boersema uit Zijldijk (Gron.), die vier dagen wandelen ook bijzonder leuk vindt.

19 maart 1955
Uit de Friese Koerier

Na ruim drie jaar is restauratie van kerk te Minnertsga voltooid. In het dorp heerst grote vreugde, volgende week ingebruikneming.

Omke Theunis kocht een preekstoel.

De preekstoel is afkomstig uit de Doopsgezinde kerk van Blija. Bij de verkoop van genoemde kerk kocht „Omke Theunis”, de bekende wandelaar op klompen, deze preekstoel; als Doopsgezind man wilde hij niet, dat de preekstoel in verkeerde handen zou vallen. Voor de som van 150 gulden kon de heer Baart de preekstoel overnemen, en het bleek, dat Omke Theunis vakkundig en met zorg de preekstoel uit elkaar had gehaald: er ontbrak geen enkel deeltje aan.

28 mei 1962
Uit de Leeuwarder Courant

Na volbrachte tocht.

Elfstedenjournaal XVII

Ze zijn, met het lopen van het laatste traject Dokkum-Leeuwarden, weer onder voetzolen door gegaan de ruim 200 kilometer. De een spreekt over een abnormaal zware tocht, de ander over „dat alles nog al meevalt" en ook hier zal de waarheid wel in het midden liggen.

Als men wat laat uit Dokkum vertrekt in een behoorlijk tempo, in generlei opzicht door kleine of grotere mankementen geplaagd, dan loopt men nog wel eens een wandelaar achterin die wat stijf en niet ritmisch gaat.

Zij profiteren dan van de vrijheid iets eerder te mogen vertrekken opdat de hele troep toch maar op tijd voor de muziek in Leeuwarden zal zijn. Dat lukt ook wel want de tijd van zes uren over een afstand van 25 kilometer is ruim genoeg genomen. Waarbij dan nog komt dat het te lopen traject door de Wouden lang niet het minste is. De weg wordt van beide zijden door geboomte begeleid en is daardoor windvrij.

Er was bovendien weinig wind, zo nu en dan een bundeltje zon, het leek op een goede binnenkomst, doch om half tien meende Pluvius ook weer een rol te moeten spelen en was het mis. Van de regen hebben we de laatste dag dus ook weer onze portie gehad.

Maar och, het einddoel dat voor de eerste is de sportprestatie, voor de tweede het wandelgenot, voor de derde het beter leren kennen van land en volk, voor de vierde het beleven van de natuur en ga zo maar door, dat einddoel is nabij.

Met al deze opvattingen hebben we onderweg kennis gemaakt en het leert dingen verstaan welke naar buiten onbegrijpelijk lijken.

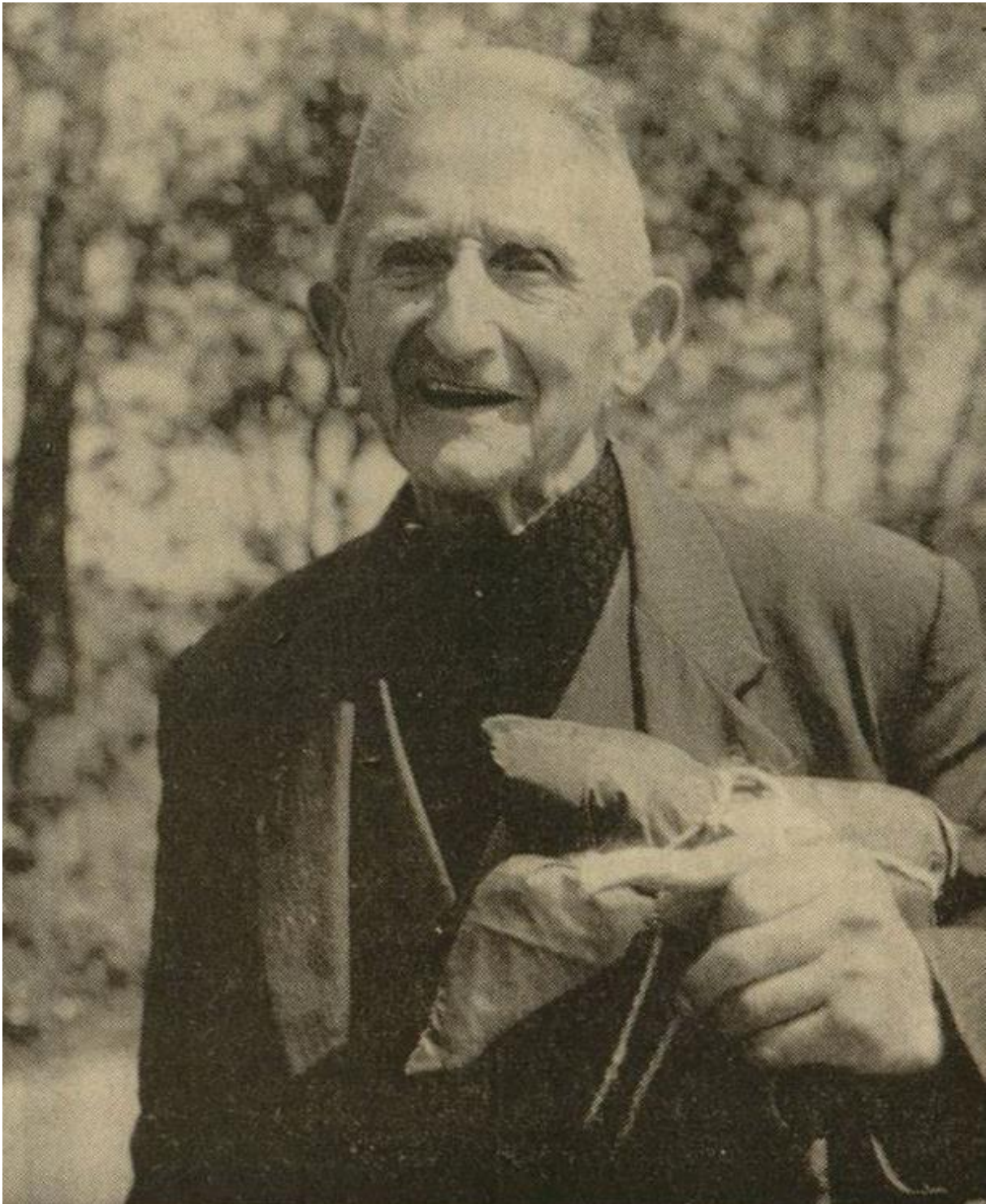
Een heterogeen gezelschap deze wandelaars en wandelaarsters, waarbinnen zowel de strakke correctheid, de vlotte, eerlijke sportiviteit als een zekere stijlloosheid hun plaats proberen te vinden. Hoewel naar ons gevoel dat laatste o.m. zich uitend in buitenissige hoofddeksels, begerigheid bij tractaties, beter buiten het verband van deze elfstedentocht kan blijven. Men spiegele zich in dezen maar liever aan het comité dat opvallend en gedegen zijn taak volbrengt.

Omke Theunis (82) is aan de laatste loodjes van zijn zeventiende Elfstedentocht bezig. Hij liep evenals altijd op klompen en had hier gezelschap van de heer Zandberg uit Den Haag (met paraplu).

30 mei 1963
Uit de Leeuwarder Courant

Omke Theunis, wandelaar-fietser (83) gaat op klompen rustig door.

Wandelelfstedentochten (18) en vierdaagsen (15) hoogtepunten

Omke Theunis, voor de burgerlijke stand in Ferwerderadeel Theunis Boersma, is op 25 maart van dit jaar al 83 jaar geworden en nog altijd neemt hij met uitzonderlijk groot

plezier deel aan de grootste wandeltochten in ons land, de Friese Elfstedentocht, die hij zaterdag j.1. voor de achttiende keer heeft afgesloten en de vierdaagse in Nijmegen, die hij in juli voor de zestiende keer hoopt te volbrengen. Met de heren Rurenga uit Groningen en Hooring uit Leeuwarden, is Omke Theunis recordhouder van het aantal gelopen Elfstedentochten. Achttien keer zijn deze tochten na de oorlog genouden en alle achttien keer was genoemd drietal van de partij.

In 1945 bij de eerste Elfstedentocht voor wandelaars kwam de toen 65-jarige Omke Theunis voor het eerst op zijn klompen aan de start. Dat was natuurlijk iets bijzonders en nu - voor de achttiende keer - legde hij de vijf dagen durende tocht weer op klompen af.

Eén keer - in 1960 of 1961 - is hij begonnen op schoenen „Ik woe dat ekris bisykje en it gie goed” - maar op aanraden van de voorzitter van de VVV in Sloten, die zei, dat hij toch eigenlijk niet met de traditie mocht breken, heeft hij na de eerste dag toch maar weer zijn vertrouwde klompen aangetrokken. „Mar it foldie my net iens sa min” zegt Omke Theunis, die met smaak van dit jaarlijks weerkerende festijn kan vertellen en zich vrijwel alles nog nauwkeurig weet te herinneren.

Omke Theunis, die met een kleine onderbreking - tehuis voor ouden van dagen in Marum - vrijwel zijn gehele leven in Blija heeft gewoond, is jarenlang timmerknecht geweest en werkte in vroegere tijden in het gehele noordoosten van Friesland. Hij ging dan 's maandagsmorgens vroeg op stap en liep op zaterdagavond weer terug naar Blija. In die tijd waren er nog niet zoveel fietsen, maar later heeft hij toch de naam „omke Theunis” aan het fietsen te danken.

Hij ging in de dertiger jaren - de eerste keer in 1931 - met een groep jongeren ieder jaar een fietstocht door Nederland maken. Deze jongeren, echte „omkesizzers”, maar ook kinderen van kennissen uit verschillende delen van Nederland, noemden hem op hun zwerftochten door Nederland en zelfs wel eens in België „omke Theunis”, en zo is het verder voor iedereen gebleven. Omke Theunis was als leider van deze jeugd bekend in vrijwel alle jeugdherbergen en hij heeft kennissen over geheel Nederland. Met de jeugd deed hij ook vaak Budel in Brabant aan, waar bij toeval twee dominees uit Blija hebben gestaan. Ds. Westendorp Boerma (hervormd) en ds. A. C. Leenders, die doopsgezind dominee was voor Holwerd en Blija.

Ach, waar heeft deze kleine, pienter uit zijn ogen kijkende Theunis Boersma, geen bekenden in Nederland? Als hij de vierdaagse loopt, liep hij steevast even twee kilometer in Elst meer om koffie te drinken bij oud-directeur Geerts van het sanatorium Beatrixoord, Appelscha - in januari is de heer Geerts overleden maar mevrouw Geerts heeft al een briefje geschreven, dat de traditie gehandhaafd moet worden - en als hij op weg gaat naar de vierdaagse slaapt hij steevast na een bezoek aan het sanatorium in Appelscha, al sinds jaren vaste bezoeker na ziekte van een dochter van een schoolkameraad, bij kennissen in die plaats om dan verder per fiets door te gaan via Zuidwolde, Lochem, of een andere plaats. Vrijwel overal kan hij terecht en is hij van harte welkom.

En als de vierdaagse achter de rug is, reist hij per fiets weer in enkele dagen terug naar Blija via Hilversum, waar hij dan de keus maakt tussen een rit over de Afsluitdijk terug of door de Noordoostpolder. Meestal wordt het het laatste, want de Afsluitdijk vindt hij weinig plezierig te fietsen.

En als we dan bij de fiets zijn aangeland, is het goed om te weten, dat omke Theunis al in 1912 voor de eerste keer de Elfstedentocht op de fiets heeft meegereden en dat hij drie kruisjes van deze tocht bij zijn fraaie verzameling - mooi op fluweel gerangschikt in een eigengemaakte houten doos - heeft opgespeld. Nog drie keer heeft hij de tocht alleen gemaakt. Het vorige jaar wilde hij - „it wie fyftich jier lyn, dat ik foar it earst meidie, dat sadwaende, sjoch” - nog een keer meerijden, maar toen heeft hij de strijd tegen de

steeds groter wordende stroom auto's en brommers op Pinkstermaandag tenslotte opgegeven. Hij is afgestapt en heeft kilometers ver met zijn fiets aan de hand door de bermen gelopen en heeft bin-nenpaadjes genomen over vlonders en dat is wel het einde van zijn rijwiel-elfstedentochten geworden, want de verkeersdruk zal in de toekomst nog steeds toenemen. In 1912 presteerde hij het zelfs om na het fietsen van de Elfstedentocht de reis terug naar Blija - zo'n vijftig kilometer - op dezelfde dag ook nog maar even te rijden.

Wat zal de toekomst brengen? Omke Theunis, die in de „âld formanje" in Blija woont, maar een groot deel van het jaar ergens anders in het land rondzwerft, weet het nog niet. Hij voelt zich nu nog steeds fit genoeg om te blijven lopen en fietsen en deze natuurliefhebber in hart en nieren zal - als hij zo gezond blijft -het bijtje er ook nog lang niet bij neerleggen. „It is wol in great foarrjocht, dat men dit op dizze leeftyd altyd noch dwaen kin en hwat is it moai yn Fryslan om diz'tyd. It wie wer in prachtige wike. Ik mei dan - omt ik al hwat alder bin - fan de organisaesje jouns in kilometer of fiif foarût rinne en sliiep net mear yn de sliepskippen mar by kunde op 'e Dille, yn Ikkerwald ensfh. Ik rin hwat stadiger as de oaren en dan bin ik moarns al in eintsje ûnderweis en komme wy moai meielkoar oan. Jouns gean ik dan wer fiif kilometer foarût. Toch gaat omke Theunis ook wel enigszins met de nieuwe tijd mee. De grote degelijke cape is nu vervangen door plastic, omdat de cape bij regenachtig weer wel veel beschutting biedt, maar toch zwaar wordt en die last wordt toch even te veel voor de 83-jarige.

Het ziet er dus naar uit, dat hij het volgende jaar - by sounens en wolwèzen - weer van de partij zal zijn en ook Nijmegen — de eerste keer liep hij na de vierdaagse in zes dagen terug naar Blija — blijft op het programma. En verder heeft hij het druk met bezoek aan sanatorium Beatrixoord, in Haren en Appelscha, waar hij een keer of zes per jaar heen trekt, het deelnemen aan de Waddenwandeltocht op Ameland (ook al weer drie keer), het verzenden van ansichtkaarten aan ziekenhuizen, sanatoria en rusthuizen en het afsteken van allerlei bezoeken aan goede kennissen. Neen, een Elfstedentocht op de schaats is er natuurlijk niet meer bij, want ook daarvan bezit „omke" een kruisje. In 1917 heeft hij namelijk deze zware tocht ook eens per schaats volbracht al was hij dan geen groot schaatser. „It sil wol net sok min waer west hawwe doe". In 1942 heeft hij het nog eens geprobeerd, maar moest toen opgeven.

Het leven van deze vitale tachtiger, die vroeger ook op schaakgebied zijn mannetje stond - verschillende medailles herinneren hieraan -is dus nog vol afwisseling en hij is zeer gehecht aan verschillende tradities. Dit jaar moest hij de meeting van de drankbestrijding in Drachten op Hemelvaartdag, waar hij anders jaarlijks een trouw bezoeker van is, missen wegens lopen van de Elfstedentocht. Dat hij het blauwe ideaal nog steeds hoog houdt, bewijst het feit, dat hij zijn insigne voor vijftigjarig lidmaatschap van de NV bovenaan op het fluweel met zijn eretekens laat prijken. „Hwant dat stiet by my noch altyd hoppe oan".

28-07-1965
Uit de Friese Koerier

"Omke" Teunis (85) uit Blija fietste met klompen achterop naar Nijmegen

Vierdaagsen in Nijmegen en Apeldoorn begonnen.

NIJMEGEN – In Apeldoorn en Nijmegen begonnen gistermorgen de vierdaagse-wandelfestijnen weer. Aan de 49ste vierdaagse in Nijmegen werd door 12.412 deelnemers begonnen. De eerste dag, waarop Elst het verste punt was, kenmerkte zich door gehaastheid onder de lopers. Onze wandelende medewerker meent, dat veel wandelaars zich hebben geforceerd en dat er de komende dagen verscheidene uitvallers zullen komen. Gisteren vielen er al 118 deelnemers uit. Dit jaar zijn er weer taltijke Friezen onder de deelnemers.

De meest markante figuur in de Friese vertegenwoordiging is "Omke" Teunis uit Blija. De 85-jarige, die aan zijn 18^e vierdaagse is begonnen, kwam maandagmiddag met zijn klompen achterop de fiets in Nijmegen aan. Ook de bekende wandelende Friese burgemeester H. van Ek van Achtkarspelen was aanwezig.

18-05-1966
Uit de Friese Koerier

Eerste dag veel werk voor blarenprikkers

Van onze wandelende medewerker

HONDERDZEVENTIG wandelaars zijn dinsdagmorgen om 6 uur bij hotel Van Dellen aan de Lange Marktstraat in Leeuwarden het traditionele wandelfestijn langs de 11 Friese steden begonnen. Drie Zwitsers en 2 Belgen geven aan deze 21ste Elfstedenwandeltocht een internationaal tintje. Twee veteranen, de heren J. Hooiring uit Leeuwarden en J. Ruringa uit Groningen, lopen mee voor de eenentwintigste keer. De matador tot dusver, de 81-jarige Omke Teunis uit Blija, die eveneens 20 keer de tocht volbracht, mag van zijn huisarts niet meer meedoen. We zullen hem missen.

30-07-1966
Uit Erfgoed Leiden en Omstreken

De toeschouwers klapten onvermoeibaar, vooral voor de veteranen van wie zich vele op de vreemdste manieren hadden uitgedost met gekke hoeden, mutsen en broeken. Vierdaagse-nestor Omke Theunis Boersma (86) uit Blija (tussen Dokkum en Leeuwarden) liep zijn negentiende Vierdaagse uit. De vrijgezelle Fries werd in het voorjaar ziek en kreeg van zijn huisarts de raad, dit jaar niet Nijmegen te gaan. Omke Boersma werd nijdig, toen hij dat hoorde. Om te bewijzen, dat hij zich kiplekker voelde, maakte hij achtereenvolgens een fietstocht van vierhonderd kilometer en een wandelmars van tweehonderd kilometer!

Op de fiets

Vroeger ging de bejaarde Fries te voet naar Nijmegen en terug; tegenwoordig doet hij dat op de fiets, want hij wordt per slot van rekening een jaartje ouder. De nestor, die op zwarte klompen wandelt heeft zich voorgenomen, de Vierdaagse twintig keer te lopen. Theoretisch komt hij dus volgend jaar voor de laatste maal, maar aan die conclusie wordt nu al getwijfeld! Omke Boersma is ook één van die Vierdaagse-lopers met speciale methoden. Zijn lunch bestaat bv. uit twee bolletjes en tien koffiebonen. De laatste gebruikt hij tegen de dorst.

11 augustus 1966
Uit de Friese Koerier

Omke Theunis op klompen Blauwe knoop prijkt nog boven drie soorten 11 stedenkruisjes

OMKE THEUNIS uit Blija, van zijn achternaam Boersma, maar dat weten ze eigenlijk alleen in het dorp tegen de zeedijk aan, geniet in heel Nederland grote bekendheid door

„Kilometerverslinder op klompen” en kindervriend omke Theunis bij zijn woning in Blija.

zijn vierdaagse-prestaties op klompen. Dit jaar klepperden de zwarte klompen van vrijgezelle omke Theunis (86) voor de 19de maal over de trajecten rond Nijmegen en werd hij gehuldigd als de oudste deelnemer. Zijn uitrusting: een stok, een paar learkeklompen en een paar kapklompen. Met die laatste is hij het best af bij regenachtig weer. „It wetter rint dan net fan 'e boksen yn de klompen.” Functie van de stok: „der koe ris in lulke houn wêze ûnderweis”. Onder het lopen houdt de nog bijzonder vitale omke Theunis de stok fier omhoog, tegen de schouder aangedrukt.

19 Vierdaagsen

Een greep en hij haalt uit een papieren zak een paar klompen. Oudjes al, maar ze zitten zo gemakkelijk en zolang ze spijkertjes houden kan er weer een stukje rubber onder, dan slijten ze niet veel. „Mijn eerste Vierdaagse-klompen zijn in Nijmegen gebleven op het vaste inkwartieringsadres bij de familie De Jong in de Azaleastraat. Er prijken nu geraniums in”. Vroeger nam omke

Theunis ook een cape mee op zijn wandeltochten, wat dat betreft is hij aan het moderniseren geslagen. Het is nu een nylon jas, sa'n maklik ding.

Tsjerke kocht

Zijn leven lang heeft omke Theunis in Blija gewoond. „Zo'n 200 jaar geleden kwam mijn familie van moeders kant, een hervormde dominee Peters Brouwer uit Tjalleberd naar hier. Vader was van doopsgezinde afkomst. Toen de in 1807 gebouwde doopsgezinde

kerk in Blija werd opgeheven, kocht omke Theunis (heel vroeger thuis op de boerderij werkend door de minne tiden in het timmerwerk terecht gekomen) de Menniste tsjerke. „Heit hie sa lang as âlderling dy tsjerke mei yn bihear hawn, dêrom sjoch“. In dat oude gebouw woont omke Theunis nog, al gebruikt hij voor zich zelf maar een klein kamertje efter de kreaake. Van zo'n groot gebouw konden immers ook best gezinnen profiteren. De preekstoel heeft hij eens verkocht, die doet elders nog steeds dienst.

Een klein kamertje, boordevol kostbare herinneringen. "Wie kan als omke Theunis drie soorten Elfstedenkruisjes naast elkaar leggen. Ze prijken bij hem in de uitgebreide collectie Elfstedenkruisjes (totaal 27), Vierdaagsekruisjes (19), medailles van Waddentochten, herinneringsmedailles van gemeenten en van de schippers van it slipekip bij de Friese Elfstedenwandeltocht, op een ereplaatsje: zijn schaatsmedaille, z'n eerste fietsmedaille en z'n eerste wandelmedaille. Met daarboven een blauwe knoop. „Dat is mijn mooiste“, zegt omke Theunis, die al meer dan zestig jaar geheelonthouder is.

Eerst op schaatsen

In 1917 volbracht omke Theunis Boersma de Elfstedentocht per schaats. Hij zou, in Leeuwarden aangekomen, met de kelner van het hotel afdoen, want hij moest nog 25 kilometer rijden om weer in Blija te komen. „Lit dat spul mar efkes sjen“. Maar daar gingen de organisatoren niet mee accoord. „Ik moast binnendoar in pear broadtjes ite mar ik ha de redens net ûnderwei hawn“. Daar kwam later een kruisje bij voor de Elfstedentocht op de fiets vanuit Bolsward (dat ha ik seis kear dien) en toen dacht ik: „trije kear is skippersrjucht“. Hij was toen al 65, maar de Elfstedentocht wandelen kwam op zijn programma en een derde Elfstedenkruisje maakte zijn verzameling uniek. Het wandelen beviel hem zo goed, dat hij nu al twintig maal de 200 kilometer langs de elf Friese steden onder zijn voetzolen heeft laten doorgaan. Schaatsenrijden deed hij op z'n tachtigste ook nog.

Eigen skuld

Dit jaar ontbrak omke Theunis in de Elfstedenwandeltocht. „Ja it wie myn eigen skuld, dy sek mei hout wie hwat swier en ik hie it fansels yn twa kear dwaen moatten. In bytsje fortild en doe hie de dokter leaver, dat ik net meiroun. Ik hie oars wol graech it 21ste kruske helje wollen. Wol ha ik de âlve stêdden al 21 kear hawn, hwant ik bin alle gemeenten yn Fryslân alris rinnende bijlans west, mar dat telt fansels net“.

Tegen de Vierdaagse voelde omke Theunis zich weer fit genoeg en zo liep hij onlangs voor de negentiende maal en als oudste deelnemer mee in Nijmegen, al ging hij er ditmaal niet op de fiets heen zoals andere jaren. Eenmaal, na zijn eerste Vierdaagse in 1947, heeft hij de afstand tussen de Keizer Karelstad en Blija te voet afgelegd.

Graag zwerven

Over zijn fiets: „die is wel 35 jaar oud, maar het blijft een trouw karretje“. Zwerven op de fiets heeft omke Theunis altijd in het bloed gezeten, vroeger ging hij op z'n stalen ros langs de jeugdherbergen in Nederland, België en Duitsland of fietste naar de „blauwe week“ in Rotterdam. Ook heeft hij wel, toch eenmaal onderweg met de Vierdaagse, de elf provincies „even gedaan“ op de fiets. Op verschillende plaatsen heeft omke Theunis wel een bevriende boer zitten. „Ik sliep dan leaver yn 't hea as op it ûtfanhûzersbêd, ik snoarkje nochal lûd en dan hat nimmen der lést fan. It sliept ek lekker yn't hea.“

Bytsje forsjoen

De eerste keer in Nijmegen, ik was toen 67 jaar, ben ik bij de familie De Jong terecht gekomen. „Pûrbest plak, ik kom der alle jierren even.“ Daar kwamen toen kennissen en familieleden binnenlopen en iedereen dacht: moat dat mantsje op syn klompen meirinne? „Ze weten nu wel, dat ze zich in bytsje op dat mantsje forsjoen ha.“ Een jaar of tien geleden had ik mijn doktersbriefje vergeten en moest in Nijmegen voor de keuring. Laat ik nu bij het meten op 1.60 komen, terwijl ik toch vroeger bij de keuring voor de militaire dienst 1.62 meter was. Er zijn zeker twee centimeter afgesleten, maar ik loop nog recht en gemakkelijk. „Ja, ik ha in protte foarrjuchten“. Ogen en gehoor zijn nog goed.

Nooit blaren

Van blaren heb ik ook nooit last. „Nou ja, it is ek mar in maklik middelstje: de earste dei de sokken gewoan oan, de twadde dei de sokken omstrûpt, de tredde wer gewoan en de fjirde wer omstrûpt. Fuotwaskje doch ik jouns wol efkes, mar mear om't ik sa net bij in oar op béd krûpe wol as om it rinnen“. De reglementen van de Vierdaagse houden rekening met de leeftijd van de deelnemers en zo mag ook omke Theunis „maar“ 30 kilometer per dag meer lopen. Het zijn er vaak meer geworden, soms ging hij 's avonds nog even wandelend naar Elst om vrienden te bezoeken. Op de route heeft hij een vaste kapper voor het scheren, die onderbreekt er desnoods zijn vakantie even voor. Omke Theunis loopt graag alleen, om zijn eigen tempo te kunnen regelen. Maar hij is een to blier man om onderweg niet eens een praatje te maken. „Se wolle ek altyd graech mei mij op in foto“. Omke's klompen trekken veel aandacht.

Vreemd rantsoen

Zijn eten: „ik leef altijd een beetje vegetarisch, aardappels en vooral sûpenbrij zijn thuis voor mij de hoofdkost. Het rantsoen voor een dag wandelen in de Vierdaagse bestaat uit een soort van sjerpboltsje, - „ien mar, al wolle sy mij graech mear tatriuwe“ - en een stuk of wat koffiebonen. Omke Theunis zag best onze verwondering: „wisten jo dat net, in kofjebean yn'e mûle, dan bliuwt de toarst ût“. Zwaar gehad dit jaar, omke? „Wolné, it dragen fan de blommen is foar mij altyd it swierste.“ Veel, heel veel bloemen krijgt hij, maar daar weet hij best raad mee. Gauw naar een ziekenhuis in Nijmegen brengen. Slechts een enkel veld-bloemetje neemt hij mee naar Blija en bewaart die een jaar. „Dan krij'k wol wer nije“. Volgend jaar ook? „Ik wol graech de tweintich fol meitsje. De âld fiets kin it noch wol in jier dwaen.“

Zijn fiets moet trouwens altijd klaar staan, die heeft hij nodig om rusthuizen en sanatoria te bezoeken. „Wol twahûndert kear bin 'k yn Beatrixoord to Appelskea west en letter fansels yn Haren. Dat achtsje ik myn plicht, ris prate mei minsken dy't lizze moatte en graech hwat oanspraak ha wolle.“ Zó is omke Theunis ook. Een blijmoedig mens met medegevoel voor minder bevoorrechten. En met altijd de blauwe knoop op zijn jas, ook in de wandeltochten, een propagandist voor geheelonthouding.

5 december 1973

Uit de Leeuwarder Courant

Wandelaar „omke Theunis“ uit Blija (93) overleden

SINT ANNAPAROCHIE — In het verpleeghuis „De Vlaswiek“ is op 93-jarige leeftijd overleden de heer Theunis Jans Boersma, beter bekend als „omke Theunis fan Blija“. De heer Boersma was jarenlang een markante figuur in de wandelsport. Als hoogbejaarde deed hij nog mee aan monster-tochten als de Friese Elfsteden-wandel-tocht en de Nijmeegse vierdaagse. Hij liep deze tochten op klompen uit. Omke Theunis is afkomstig van Blija, waar hij op Farebuorren werd geboren. Hij wordt ook (morgen om twee uur) in Blija begraven.

31 december 1973
Uit de Leeuwarder Courant

Stil giet it jier wer hinne

„It âlde jier giet hinne en nimt ûs triennen mei..." heeft H. K. Schippers gedicht in het lied, dat hij als titel gaf. "Stil giet it jier wer hinne". Deze woorden kunnen niet letterlijk worden opgevat, want ook nu weer zal het oude jaar met veel geknal worden uitgeluid. De tranen zullen ook in het nieuwe jaar blijven, want de jaarwisseling wist niet het leed uit, dat in vele families kwam door het verscheiden van één hunner. Sommigen waren heel jong, anderen erg oud, maar zij allen laten een leegte achter, soms in een veel groter kring dan in die van de eigen familie. Op deze pagina de namen van een aantal medemensen, die de gemeenschap en de wereld zijn ontvallen.

DECEMBER

4. Theunus Jans Boersma, Sint Anna-parochie, 93 jaar, als „Omke Theunis fan Blija" bekende wandelaar op klompen in onder andere Elfstedenwandeltocht en de Nijmeegse Vierdaagse.

11 februari 1981
Uit de Leeuwarder Courant

„Omke Theunis" (Boersma) van Blija, die leefde van 1880 tot 1973, is de geschiedenis ingegaan als de Elfstedenbedwinger per schaats en op de fiets en als de fervente wandelaar, die tot op hoge leeftijd op klompen de Nijmeegse Vierdaagse liep. Maar naast sportieve prestaties streefde Theunis Boersma ook geestelijke zaken na. Hij was vegetariër, anti-roker, drankbestrijder en vurig anti-militarist. Hoe het hem als dienstweigeraar verging, daarover wordt hieronder verteld. De geschiedenis kon achterhaald worden, omdat Theunis Boersma alle schriftelijke stukken bewaard heeft. Theunis' nalatenschap berust thans bij zijn oomzegger Foppe Boersma, oud-districtshoofd van provinciale waterstaat en woonachtig in Oranjewoud.

Theunis Boersma uit Blija: 'n overjarige dienstweigeraar

DE TIMMERMANSKNECHT Theunis Boersma moest in 1900 voor zijn nummer in militaire dienst. Hij had vage bezwaren tegen het militair bedrijf en die zullen mede een gevolg zijn geweest van zijn doopsgezinde komaf. Heit had thuis veel te zeggen en uit respect voor zijn ouders trok Theunis de wapenrok aan. Hij moet geen lastige klant zijn geweest. Zijn luitenant laat in een getuigschrift, dat gedateerd is 14 april 1901 weten: "De miliciens Boersma der lichting 1900 van het 7de regiment infanterie is gedurende acht maanden mijn oppasser geweest, gedurende welken tijd ik steeds over hem zeer tevreden ben geweest, terwijl hij mij steeds eerlijk en trouw heeft gediend."

In zijn verdediging schrijft Theunis Boersma later, dat de spoorwegstaking van 1903 hem de ogen heeft geopend. Toen werd het leger ingezet om de staking te breken. Nog groter werden Theunis' bezwaren toen de oorlog van 1914 uitbrak. Theunis had er spijt van, dat hij indertijd de dienst niet geweigerd had. In september 1917 kreeg hij alsnog de kans. Hij moest een dag naar Leeuwarden voor inspectie van zijn uitrusting. Theunis ging wel naar Leeuwarden, maar hij weigerde elke dienst en werd prompt in voorarrest genomen.

Opgelucht

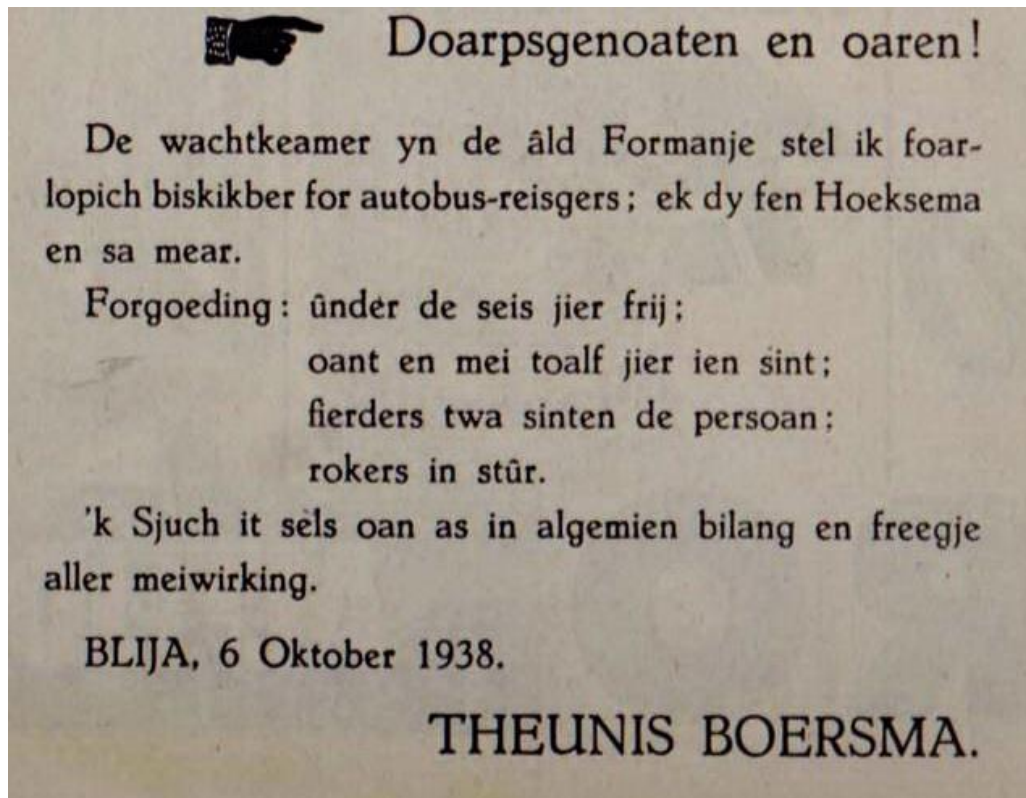
Heit en mem leefden nog en in de gevangenis schreef Theunis hen wekelijks twee lange brieven. Hij legt omstandig uit, dat het er van moest komen en dat hij zich waarlijk opgelucht voelt nu de kogel dan eindelijk door de kerk is. Hij rekent op tenminste een half jaar gevangenisstraf, maar dat heeft hij er graag voor over, laat hij weten. Hij wordt in de kazerne in Leeuwarden redelijk behandeld en als hij later naar Arnhem wordt overgebracht, is hij nog altijd goed gemutst. De Coehoorn-kazerne in Arnhem staat er overigens om, bekend, dat de dienstweigeraars er flink getreiterd worden, maar de oppassers krijgen geen vat op de vriendelijke, ironische overjarige dienstweigeraar uit Blija. Ze huizen er soms met tien man in grote smerige cellen en de meeste gevangenen laten het maar over zich komen. Theunis begint meteen aan een schoonmaakcampagne.

De anti-militaristische beweging in Nederland, in die jaren vrij sterk, heeft er weer een martelaar bij en komt in actie. Theunis krijgt tientallen briefkaarten met bemoedigende woorden. De geestverwanten sturen hem brochures met wenken hoe verder te handelen

en Theunis bereidt zijn verdediging voor. Het is een heel lang stuk, helaas nogal vergeeld, zodat het moeilijk leesbaar is. Opvallend is weer, dat Theunis bedankt voor de „humane wijze" waarop hij tijdens het voorarrest van een maand of drie is behandeld. Hij biedt ook aan om een paar maanden straf over te nemen van de dienstweigeraar Meinte Ringia uit Beetgum. Ringia heeft al bijna twee jaar in de gevangenis doorgebracht. De krijgsraad hoort het verweer van Theunis aan en gaat in beraad. Theunis verwacht een half jaar te krijgen. In plaats daarvan wordt hij meteen in vrijheid gesteld. Midden december is Theunis weer thuis.

Anti roker

En dat de dienstweigeraar, drankbestrijder en vegetariër ook een hekel had aan rokers, blijkt uit deze verordening: rokers betalen drie cent meer.

Propagandist

In de jaren daarna wordt hij een ijverig propagandist voor dienstweigering. Hij wordt lid van de Bond van Christen-Socialisten, hij colporteert met tijdschriften als de Wapens Neder, Opwaarts, Berichten over Dienstweigering, De Vrije Communist (orgaan van de bond van religieuze anarcho-communisten) en meer van die radikale blaadjes. Zijn activiteit is precies na te gaan aan de hand van de kwitanties, die allemaal zorgvuldig bewaard zijn. In januari 1923 bestelt hij bijvoorbeeld tien exemplaren van De Wapens Neder, waarvoor hij negentig cent moet overmaken naar Amsterdam.

Theunis Boersma helpt ook mee bij het beleggen van vergaderingen en meetings. Albert de Jong is dan een gevierd spreker van de Internationale Antimilitaristische Vereniging in Nederland. Hij spreekt in Stiens, Beetgum, Harlingen, Leeuwarden en Dokkum. Boersma wil hem ook graag in Holwerd hebben en vraagt daartoe vergunning van de burgemeester. „In afwachting en met strijdersgroet" staat er onder het briefje aan de burgemeester van Westdongeradeel. Maar die houdt de boot af. Boersma en De Jong willen op zondagmiddag vergaderen en dat laat de burgemeester niet toe.

Theunis Boersma is na de jaren twintig niet zo actief meer in de anti-militaristische beweging; uit zijn nagelaten papieren blijkt althans niet dat hij toen nog vooraan liep. Hij is het ideaal wel trouw gebleven, net zoals hij tot de laatste snik vegetariër, anti-roker en drankbestrijder is geweest.

AANVULLING:

De krijgsraad te Arnhem veroordeelt Theunis Jans Boersma op 8 februari 1918 met de volgende motivering:

"Theunis Boersma, geb. Te Blija, gem. Ferwerderadeel op 25 maart 1880, laatst gewoond te Blija, vader Jan Cornelis Boersma, moeder Hiske Pieters Hartmans, dienstplichtig soldaat bij het 2e Bat Landweer Infanterie te Leeuwarden, heeft te Leeuwarden op 17 september 1917 geweigerd zijn uitrusting te tonen en inspectie te maken, 10 weken mil gevangenisstraf, in mindering vanaf 27 sept 1917"

19 februari 1985

Uit de Leeuwarder Courant

Hoe 't Theunis Boersma yn 1917 by de alve stêden lâns ried

No net sa'n drokte útjaan oer dy pear hûndert kilometer by de alve steden lâns, want lit it in aardich loopke wêze, it is eartiids wol oars fertoand. Nim bygelyks Theunis J. Boersma fan Blije, yn de jierren fyftich alle simmers as omke Theunis yn it lannelike krantenijs, omdat er op klompen de Fjouwerdaagse fan Nijmegen betoffele. Doe wied er dus al yn 'e 70.

Dy selde Theunis Boersma hat yn febrewaris 1917 ek even de alve stêden by lâns west. Miskien hat er moarns earst noch wol de kij molken, mar yn elk gefal is er op redens fan Blije oer Dokkum nei Ljouwert skeuvele. Ear't er mei de Alvestedetocht útein sette, hied er dus al tritich kilometer riden. Trettjin oeren letter kaam er yn Ljouwert oer de finish. „En dan set ik no mar wer op Blije ta”, sei er tsjin de man dy't him it lêste stimpeltsje joech, „heit en mem sille wol útsjen. „Sille jo no noch op redens nei Blije ta?” frege it bestjoer. „Jawis, wat oars”, sei Theunis Boersma. It bestjoer fertroude it mar heal. „Litit ûs even witte as jo behâlden yn Blije oanlanne binne”, frege it bestjoer, „want dit liket ûs net goed ta.” Theunis sei ta, dat er berjocht jaan soe. Hy ried yn de lette jûn nei Blije,

mar dêr koe er net mear nei Ljouwert ta skilje. Dat hy lei de redens yn 'e gong en gyng te foet nei Ferwert, nei it postkantoor en dêr skille er it Alvestêdebestjoer op, dat er sûn en wol yn Blije oankommen wie. En dêrnei toffele er nei hûs ta.

Wa't it net leauwe wol, kin de Tielsche Courant fan 3 febrewaris 1917 der op nei sjen. Hoe kaam dat nijs yn Tiel telâne. Wel, yn dat Betuwse doarp stie doe in Evert Boersma (gjin famylje) as haad fan de skoalle. Evert kaam al fan Blije en doe't er fan thûs hearde oer de bjusterbaarlike reis fan Theunis Boersma by de alve stêden lâns en ek noch by Blije en Ferwert, doe makke er dêr in stikje fan op en dat brocht er nei de Tielsche Courant. De lêste meidieling, oer de reis nei Ferwert, is fan syn omkesizzer, de ald-ingenieur fan provinsjale wettersteat Boersma út Oranjewâld.

En dan no mar ta ride. En net krimmeneare: Tink oan omke Theunis.

Omke Theunis

OMKE THEUNIS LOOPT OP KLOMPEN.
Deze foto is gemaakt op 26 mei 1963 tijdens de 4 daagse van Nijmegen door een fotograaf van de Leeuwarder Courant.

recht kwam als hij alleen, als solist, zijn werk kon doen. Zijn persoon is onder de naam OMKE THEUNIS een begrip geworden en hij was inde wijde omgeving van BLIJA en ver daar buiten bekend, was vegetariër, anti-roker, vurig drankbestrijder en anti-militarist. Maar de meeste bekendheid kreeg hij door het bedwingen van de Elfsteden per schaats, op de fiets en lopende. En bovendien maakte hij naam als 'wandelaar op klompen' van de Nijmeegse Vierdaagse.

De Vierdaagse liep hij 19 maal. De laatste tocht volbracht hij in 1966. Hij was toen 86 jaar oud. Zijn Elfstedenkruisjes en de verkregen Vierdaagse medailles bevinden zich in het Admiraliteitshuis te Dokkum.

Zijn schriftelijke stukken, die praktisch alle bewaard zijn gebleven, vooral betrekking hebbend op zijn anti-militarist zijn, zijn ondergebracht in het Rijksarchief te Leeuwarden. In BLIJA richtte hij een Stichting op, gedachtig aan zijn gestorven zuster PETRONELLA, geboren 7 maart 1878 te BLIJA en overleden aldaar op 6 oktober 1904 aan tbc.

OMKE THEUNIS overleed op 2 december 1973 in de VLASWIEK te St. ANNA PAROCHIE op de hoge leeftijd van bijna 94 jaar.

De vader van FOPPE BOERSMA was ANNE BOERSMA, die vroeger bakker in ANJUM is geweest.

Het vandaag gepubliceerde verhaal gaat over een broer van de vroegere bakker ANNE BOERSMA, THEUNIS BOERSMA.

De geschiedenis over THEUNIS BOERSMA speelt zich wel niet direct in ANJUM af doch is door zijn excentriciteit dermate interessant dat we deze na zoveel jaren toch nog eens weer in de publiciteit gaat brengen: op 25 maart 1880 werd te FARREBUORREN nabij BLIJA, op de boerderij "ALMA STATE" geboren THEUNIS BOERSMA.

Hij was het 3e kind van JAN KORNELIS BOERSMA en HISKE PITERS HARTMANS.

In de 90er jaren van de vorige eeuw moest het gezin vanwege de neergaande conjunctuur de boerderij verlaten en zij vestigden zich in een woning aan de vaart te BLIJA.

THEUNIS BOERSMA belandde in het timmermans vak. Daarin kreeg hij later de naam van een heel precieze timmerman te zijn, die het beste tot zijn